№ 1. Յունվարի 1. — 1872 — Յունվարի 1. № 1.

ՇԱԲԱԹԱԿԻՐԹ ԳԻՆԸ.

Տարեկան գին է 7 ռուբլի (փոստի ծախսով) ուղարկվելիք բոլոր գրքերը պիտի գնեն տալ Սուրբերով Ն. Դաղեան, Ն. Բեկնազարեան Դրատուն „Ասատ".

Ամբողջապես կարելի է ստանալ իսկապես Հրատարակչէ (Արիստոնաս ասաղ) և նրանից ընդունելի գրքերը։

ՄՇԱԿ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԸ.

Տարեսկզբան ամեն մի շաբաթ մի անգամ 1 մինչև 2 թերթ փոքր գրքի։ Տարեկան բաժանորդագրությունն գինն է 7 ռուբլի (փոստի ծախսով)։

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՏԳԱՄԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ

Այս 1872 թ. „Մշակը" կը հրատարակվի յետագայ ծրագրամասով։

I. Տէրութեան կարգագրութիւններ։

II. Դատական ժամանակագրութիւն կարգից դուրս նշանաւոր պրոցէսների կարճ ուսումնասիրութիւններ։

III. Ներքին տեսութիւն, ամենանշանաւոր ժամանակակից բնոյթներ մեր հայրենիքի կեանքում։

IV. Բարոյական տեսութիւն. անձնականութիւնների, ազգային արդեան կեանքի ընթացքի օտար պետութիւնների մէջ մանաւանդ նոցա կենսական երևոյթների, քաղված թէ ռուսական, թէ այլ ազգի այդտեղաշնորհեալ պարբերական հրատարակութիւններից, որոնք կայսերութեան սահմաններում թոյլ են տուած։

V. Բանաստեղծական. զանազան յոգվածները (ինքնուրոյն և թարգմանական) գիտութիւնների զանազան հիւղերից։

VI. Գեղագրութիւն հայկական, ռուսական և քանի մի օտար լեզուներով հրատարակվող գրքերի քննադատութիւններ։

VII. Գէլէտոն.

VIII. Բանաստեղծական ժամանակագրութիւն։

IX. Յայտարարութիւններ։

„Մշակը" կը հրատարակվի շաբաթը մի անգամ 1 մինչև 2 թերթ փոքր գրքի։ Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 7 ռուբլի (փոստի ծախսով)։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նամակներ.—Մշակի պարտքերը.—Տէրութեան կարգագրութիւն.—Երեկ, այսօր և էգուց.—Ներքին Տեսութիւն.—Ազգային դատարան.—Նամակ Էջմիածնից.—Գրականութիւն.—Ազգային տեսութիւն.—Հայերեն տեսութիւն.—Հանրագրի մասին.—Գրաքննութիւն.—Կոչ ազգասէրներին.—Խնամ չուրեր և մամանակագրութիւն.—Գէլիէտոն.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Մշակի խմբագրութիւնը վճռել է միշտ իւր շաբաթաթերթը գուրս թողնել հինգշաբթի օրը։ Այս առաջին համարը իրրև բացառութիւն, տպուեցաւ յունվարի 1-ին շաբաթի օրը, երկրորդ համարը գուրս է գալու 15-ին։ Այնուհետև լրագիրը կը շարունակուի գուրս գալ ամէն հինգշաբթի։

Խմ.

«Правительственный вѣстникъ»-ը լրագրում կարդումենք, որ կովկասի հարկատու ժողովրդի վերջին կոչին տպառիկներ, անցնելով ժամանակից մինչև յունվարի 1-ը 1871 թուի, որոնց գումարը հասնում է 53,917 ռ. 34 կոպ. այդ հաշվում թիւրիֆիս քաղաքը ունէր տպառիկներ մինչև 60,700 ռ. Բայց տպառիկները առաջացած էին զանազան անյայտ հանգամանքներից, խաղողի հիւանդութիւններից, հացի անբերրութիւնից, չիրամի հիւանդութիւնից և այլն։

Ղորին կայսերական մեծութիւնը բարեհաճեց ներել այդ տպառիկները, սեպտեմբերի 27-ին, 1871 թուին։

Երեկ, Այսօր և Էգուց։

I.

Դար ժամանակ, երբ մենք Հայերս բաւականանում էինք մեր ազգային փառաւորութեան գոյութիւնը յիշելով մեր փառաւոր անցեալը, մեր առաջադիմական ուսանողութիւնները . . . . Մեր ազգի վերաբերեալ ուսումնասիրութեան բուռն էին տալիս ժամանակ առ ժամանակ խոյգոյով կամ թեր-քեր-ով մեր հին թեմերի մասին պատմութիւն գիտնողները։

Հայրապետութեան բարձր գահին պատիւ անելից (մարդ թէ կին) ոչինչ չէր պահանջվում . . . . Նորանից պահանջվում էր մեր մեջտեղ մեր հին պատմութիւնից քանի մի նշանաւոր անուններ գիտենալ, որ նա ժամանակ առ ժամանակ ուրիշների առաջ անելիս էր տալիս. պահանջվում էր որ նա գոյել թեղուն էլ չխմենալով, տարվում էր մեր ասնելին նիկիցի գնալ . . . . Նա պարտականում էր ազգի պատմութիւնը, բայց ոչխատանում էր նրանից հետևերը մարդկի չեղելով չիտեր։ Նա հարգում էր իր հայրենիքի անցեալը չիչելով, բայց յանդգնում էր հանդուգն ժամանակներից հարգելիներին մեռած ֆամ նիկաման ու և ազգութիւն հայերս . . . . Նա սատանում էր իր հայրենակիցները. նայում էր մեզ մեծ պատմութիւններ գտնելով, և իրան բարդարդում էր հայրենակիցներից բարձր դրվելով. չէր ֆամենում մեռածներ նայում այդ պատմութիւններից թմչելու. մեջտեղի գիրոյ։

Ժողովուրդը ոգու և ժամանակ էր։ Նա հայերն չգիտեր, բայց նիկիցի յանձնելով քիչրանում ապրում էր։ Նա հայ էր սատանում թրան, բայց կոպիկը անգամ խնայում էր իր նիկիցի համար հայերն մի գիրք առնելու։

Նա ոչինչ չէր ապրիներում Հայութեան համար, չէր հոգում Հայութեան մասին, բայց վերջանում հայանում էր ազգի անասարդին, ասը . . . հեռանում էր հայու թեղանանութիւններից. . . . Նա ուրիշ բան էր ունենում հինգ բարեկամ։

Ինչպէս անուանեն է Թաղիադեան, Գիրանեան, Գրիգորիանց Պետրոս, Լուսարարեանց Պետրոս, Խաչ Գիրանցեանց Ընդանեան։

Սրանք հինգ գիտնականներ գիտնականի բարձր գաղափարներ ունէին (մարդ թէ կին) ազգանուն էլ չէր պահանջվում . . . . Նրանցից պահանջվում էր մեր հին պատմութիւնից քանի մի նշանաւոր անուններ գիտենալ, որ նա ժամանակ առ ժամանակ ասելիքների ասելի անելիս էր ասում. պահանջվում էր որ նա գոյել թեղուն էլ չխմենալով, ասելիքն ազգի թիկ ունենալի գնալ . . . . Նա պարտականում էր ազգի պատմութիւնը, բայց ոչխատանում էր հրկիզանների հետևերը մարդկի չեղելով չիտեր։ Նա հարգում էր իր հայրենիքի անցեալը չիչելով, բայց յանդգնում էր հանդուգն ժամանակներին մեռածներին մեռածներ ֆամ նիկաման ու և ազգութիւն հայերս . . . . Նա սատանում էր իր հայրենակիցները. նայում էր մեզ մեծ պատմութիւններ գտնելով, և իրան բարդարդում էր հայրենակիցներից բարձր դրվելով. չէր ֆամենում մեռածներ նայում այդ պատմութիւններից թմչելու. մեջտեղի գիրոյ։

Ժողովուրդը ոգու և ժամանակ էր։ Նա հայերն չգիտեր, բայց հինգիկի յանձնելով քիչրանում ապրում էր։ Նա հայ էր սատանում թրան, բայց կոպիկը անգամ խնայում էր իր հինգիկ